

Lektionsplanering

Årskurs: 7-9

Ämne: Svenska

Tema: Novellanalys - "Bastutronen" av Axel Åhman

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium (E)
Läsa och analysera skönlitteratur från olika genrer, och reflektera över innehåll och stil.	Eleven läser skönlitteratur och visar grundläggande läsförståelse.
Bearbeta och tolka texter i olika medier samt samtala om innehållet.	Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som till viss del utvecklar samtalen och diskussionerna.
Skriva olika slags texter, med viss anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.	Eleven skriver olika slags texter med viss språklig variation, i huvudsak fungerande struktur och innehåll.
Analysera och diskutera karaktärsutveckling och teman i litterära verk.	Eleven för enkla resonemang om innehållet i olika texter.

[Lgr 22, Svenska, Åk. 7-9]

Lärlädda instruktioner

1. Introduktion till novellen "Bastutronen" (10 min)

- Presentera författaren Axel Åhman och bakgrunden till novellen.
- Läs upp den första delen av novellen för klassen för att fånga deras intresse.
- Diskutera kort novellens tema om manlighet och status i en bastu.
- Reflektera kring miljön och hur den påverkar karaktärernas handlingar.

2. Karaktärsanalys och manlighet (10 min)

- Gå igenom de viktigaste karaktärerna i novellen och deras egenskaper.
- Diskutera skillnaderna mellan den unge mannen och de äldre bastubadarna.
- Reflektera över hur manlighet framställs i berättelsen.
- Ställ frågor om varför ålder och erfarenhet spelar en sådan stor roll i berättelsen.

3. Språk och stil i novellen (15 min)

- Analysera novellens språkbruk och stilistiska drag, t.ex. humor och ironi.
- Diskutera hur Åhman använder humor för att skildra en allvarlig kamp om status.
- Arbeta med språkliga bilder och symbolik i novellen.
- Låt eleverna ge exempel på roliga eller allvarliga passager och diskutera dem.

4. Diskussion om sociala hierarkier (10 min)

- Låt eleverna reflektera kring sociala hierarkier i vardagen, liknande de i bastun.
- Diskutera om och hur vi känner igen dessa hierarkier i andra sammanhang (skolan, familjen, samhället).
- Låt eleverna diskutera om status alltid är viktigt och om det finns situationer där det inte spelar någon roll.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Novellen "Bastutronen"**. Den handlar om en ung man som råkar hamna på en plats i en bastu som innebär att han måste kämpa om sin status mot äldre män. Denna konflikt är central för novellen och reflekterar över normer för manlighet.
- **Karaktärsutveckling**. I novellen förändras den unge mannens syn på sig själv och de äldre männen. Diskutera denna utveckling och hur den är kopplad till teman om ålder och erfarenhet.
- **Humor och ironi**. Författaren använder humor för att belysa konflikterna och för att skapa en lättsam stämning, trots ett allvarligt tema. Diskutera hur humor används för att understryka de sociala hierarkierna.
- **Symbolik**. Bastun kan ses som en symbol för ett socialt rum där manlighet och status testas. Hur fungerar bastun som en symbol för maktrelationer och sociala normer?
- **Sociala hierarkier och manlighet**. Diskutera hur sociala hierarkier i berättelsen återspeglar större samhälleliga normer och värderingar om manlighet.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Bastu	Ett utrymme där man hettar upp sig med ånga eller värme, ofta i en social kontext som denna novell.	Ursprung i finska "sauna".
Tron	En symbolisk plats som ger status eller makt, i denna novell refererar det till en särskild plats i bastun.	Kommer från det fornsvenska ordet "thron".
Manlighet	De egenskaper och beteenden som traditionellt förknippas med män.	Från latin "virilitas".

Diskussionsfrågor

A. I novellen kämpar huvudpersonen om sin plats bland äldre män. Vad tycker ni om hierarkier där ålder eller erfarenhet spelar en så stor roll?

B. Hur påverkar vår syn på manlighet och status hur vi beter oss i sociala sammanhang? Är det rätt att förvänta sig att alla ska följa samma normer för vad som är "manligt"?

C. Om ni hade varit den unga mannen i berättelsen, hur skulle ni ha hanterat situationen? Hade ni försökt slåss om platsen eller lämnat den?

Aktivitet

Eleverna får i grupper diskutera novellen och skapa en egen kort novell som handlar om ett socialt sammanhang där status och hierarkier är viktiga. De ska skriva en scen där de skapar en konflikt baserat på ålder, erfarenhet eller kön. Efteråt ska grupperna läsa upp sina noveller för klassen och förklara hur de har använt sig av liknande teman som i "Bastutronen".

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad handlar novellen "Bastutronen" om?	En ung man som måste kämpa för sin plats bland äldre män i en bastu.
Vad betyder ordet "bastu" i denna kontext?	En social plats där man testas i sina relationer med andra.
Vilka karaktärer spelar en viktig roll i novellen?	Den unge mannen och de äldre männen.
Vad är symboliken i bastun?	Bastun symboliserar sociala hierarkier och maktspel.
Hur används humor i novellen?	Humor används för att lätta på den allvarliga konflikten.
Vad är manlighet i novellen?	Manlighet visas genom fysiska och sociala utmaningar.

Fråga

Hur påverkar ålder och erfarenhet status?

Vad lär vi oss om sociala hierarkier?

Svar

Ju äldre man är, desto mer status har man i bastun.

Vi lär oss att social status ofta bestäms av ålder och erfarenhet.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en kort uppsats om hur sociala hierarkier och manlighet skildras i "Bastutronen". De ska analysera hur de unga och äldre männen i novellen hanterar status och makt, samt reflektera över om detta är en realistisk bild av hur vi ser på manlighet i samhället idag. Hemuppgiften ska vara 1-2 sidor lång.

Citat

"Man kan lära sig av andra, men man kan inte lära sig att vara någon annan." - Axel Åhman, 2020

Detta citat belyser den unges kamp i "Bastutronen", där han försöker förstå och navigera sociala normer, men aldrig kan vara någon annan än sig själv.

Tags: [Lektion](#)